

Σάρδεων Μάξιμος: «Όσο κι ἂν σέ πικραίνουν τά πρόσωπα ποτέ μὴν προδώσεις τό Θεσμό».

Τοῦ Μητροπολίτου Μιλήτου Ἀποστόλου

Σάν σήμερα, 30 Δεκεμβρίου, τό ἔτος 1986 ἔφυγε ἀπό τή ζωή ὅλως αἰφνιδίως καί ἀπροσδοκίτως μία μεγάλη ἐκκλησιαστική φυσιογνωμία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος, γιά νά μᾶς θυμίσει ὁ ξαφνικός θάνατός του τό τοῦ Ρωμαίου σοφό: «Τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὁ μὲν χρόνος στιγμή, ἡ δέ οὐσία ῥέουσα, ἡ δέ αἴσθησις ἀμυδρά, ἡ δέ ὄλου τοῦ σώματος σύγκρισις εὐσηπτος... ἡ δέ φήμη ἄκριτον»¹.

Ὁ Σάρδεων Μάξιμος γεννήθηκε στήν εὐλογημένη γῆ τῆς Μακεδονίας τό 1914. Μετοίκησε μέ τούς γονεῖς του στήν Κωνσταντινούπολη. Ἀπό τήν παιδική του ἡλικία ἐπέδειξε ἱερατικό ζῆλο γι' αὐτό ἀμέσως μετά τήν ἐγκύκλια παιδεία του, σπούδασε στήν Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης τήν Ἱερά Ἐπιστήμη. Γέροντάς του ἦταν ὁ τότε Χαλκηδόνας καί μετέπειτα Οἰκουμενικός Πατριάρχης Μάξιμος ὁ Ε΄, τοῦ ὁποίου καί τό ὄνομα ἔλαβε. Ἦταν ἕνας ἀπό τούς Μαξίμους τοῦ Μαξίμου! Διακρίθηκε ἤδη ἀπό τή νεανική του ἡλικία γιά τά χαρίσματά του γι' αὐτό ἀξιώθηκε σύντομα νά ἀνέλθει στόν τρίτο βαθμό τῆς Ἱερωσύνης, ἀφοῦ προηγουμένως πέρασε ἀπό ἐπιτελικές θέσεις τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καί τελικῶς ἐξελέγη ἀπό τή θέση τοῦ Ἀρχιγραμματέως.

Τήν 30^η Δεκεμβρίου, ἐνῶ εἶχε διεκπεραιώσει ὅλες τίς ἐκκρεμότητες στό Φανάρι, ἐτοίμαζε μάλιστα τήν προσφώνησή του πρὸς τόν Πατριάρχη Δημήτριο γιά τήν 1^η τοῦ ἔτους, ἀνεχώρησε κάπως κουρασμένος μέ σκοπό νά ἐπισκεφθεῖ τόν Καθηγητή τῆς Χάλκης Πασαδαῖο, προκειμένου νά συνεργαστοῦν ἐπί τῶν σχεδίων τοῦ Νέου Πατριαρχικοῦ Μεγάρου. Δέν πρόλαβε ὅμως. Στήν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ χάθηκε ἡ ἀναπνοή του καί ἔφυγε ἀθόρυβα ἐπί τοῦ καθήκοντος. Ναί ἐπί τοῦ καθήκοντος. Ἔτρεξαν ἀμέσως κοντά του οἱ Μητροπολίτες Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖος, Μελιτηνῆς Ἰωακείμ καί Λαοδικείας Ἰάκωβος ἀλλά ἦταν πιά ἀργά. Ὁ Μάξιμος, μαζί μέ τόν παλιό τό χρόνο, ἔφυγε.

¹ Μάρκος Αὐρήλιος, Ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ (121-180 μ.Χ.) Τά εἰς ἑαυτόν, Β΄ 17.

Ὁ θάνατός του ἦταν μεγάλη ἀπώλεια γιά τόν Οἰκουμενικό Θρόνο. Γιατί ὁ Σάρδεων Μάξιμος ἦταν μία μοναδική καί ἀνεπανάληπτη προσωπικότητα, μέ ἔκτακτα ἐκκλησιαστικά προσόντα, μέ ἔντονη τήν διαίσθηση τῆς διοικήσεως καί μέ θεολογική παιδεία «οὐ τήν τυχοῦσαν». Δέν ἦταν ἕνας ἐπίσκοπος τόν ὁποῖο ἀπλά καί μόνο μπορούσες νά συμπεριλάβεις στή χορεία τῶν τοῦ Ἱεροῦ Καταλόγου πολλῶν. Ξεχώριζε γιατί ἦταν πάντα ἀποτελεσματικός. Ἦταν ἐκκλησιαστικός ἀνὴρ καί παράλληλα πρόσωπο λαμπρᾶς ἐπιστημονικῆς καταρτήσεως. Τό περίφημο ἔργο του – μεταξύ τῶν πολλῶν ἄλλων – «Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἱστορικοκανονική μελέτη», τό ὁποῖο μάλιστα βραβεύτηκε ἀπό τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀποτελεῖ μία περίτρανη ἀπόδειξη τῆς παιδείας ἀλλά καί τοῦ ἤθους τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου.

Τήν ἡμέρα τοῦ θανάτου του, λές καί τό ἤξερε, τηλεφώνησε στό μοναστήρι τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας. Ἀργά τό μεσημέρι. Ἴσως νά ἦταν τό τελευταῖο τηλεφώνημα πού πραγματοποίησε. Μᾶς ξάφνιασε διότι δέν περιμέναμε τέτοια μέρα νά βρεῖ χρόνο καί νά ἀσχοληθεῖ μαζί μας, ἀλλά ὁ Σάρδεων ἦταν Γέροντας μά ταυτόχρονα καί Φίλος. Ἦξερε νά πηγαίνει πολύ πιό κάτω ἀπό τόν ἑαυτό μας, νά ἀνακαλύπτει τά βάθη τῆς ψυχῆς μας καί νά μᾶς γεμίζει ὅλους μέ μία χαρά καί μία ἀνάπαυση πού μόνο ἀπό τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ μπορεῖς νά λάβεις.

Πάντοτε ἦταν εὐγενής. Ἰδιαίτερα καί χαρακτηριστικά εὐγενής. Ὅχι μ' αὐτή τήν ψεύτικη εὐγένεια πού κυκλοφορεῖ σήμερα μέ τά ἡμίγλυκα χαμόγελα πού θυμίζουν προτεσταντισμό ἀλλά μέ τό ἤθος καί τό ὕφος τοῦ ἀριστοκράτη Φαναριώτη Ἀρχιερέως. Ἦξερε νά τιμᾷ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Τούς μικρούς, τούς μεγάλους, τούς ἐπίσημους καί τούς ἄσημους. Ὑπηρετήσε δέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μέ αὐταπάρνηση καί αὐτοθυσία πάντοτε ἀλλά κυρίως μετά τή συγκρότηση τῆς Ἐπιτροπῆς Συντονισμοῦ καί Προγραμματισμοῦ στήν ὁποία μαζί μέ τόν Χαλκηδόνο Μελίτωνα, τόν Χαλδίας Κύριλλο καί τόν Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖο διευθετοῦσαν τά τρέχοντα ζητήματα τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας.

Πολλάκις τοῦ ἐπροτάθη νά λάβει ἄλλες ἐπίσημες θέσεις καί γεροντικές ἐπαρχίες μά πάντοτε ἔλεγε: «ἐγώ Σάρδεων θά πεθάνω». Κι ὁ λόγος του ἦταν συμβόλαιο. Βαρύς, ἐκκλησιαστικός, μελετημένος καί σταθερός.

Μέ συγκίνηση έρχεται στή σκέψη μου τούτη τήν ώρα ή έπικοινωνία μας άμέσως μετά τήν είς Έπίσκοπον χειροτονία μου. Μέ κάλεσε στό γραφείο τής Υπογραμματείας. Μέ άγκαλιασε μέ άσπάστηκε καί μου είπε: «Άπόστολε νά κοιτάξεις νά χαρείς στή ζωή σου ότι σου έδωσε ή Έκκλησία. Μήν κυνηγήσεις άλλα πράγματα διότι θά αποπροσανατολιστείς καί θά χαθείς. Θά μπείς σέ μία διαδικασία καί αν δέν έπιτύχεις αυτό πού κυνηγᾷς τότε θά είσαι καταθλιμμένος σέ όλη σου τή ζωή. Καί ή θλίψη δέν ταιριάζει στους Φαναριώτες Αρχιερείς. Έμείς πρέπει νά είμαστε απόστολοι τής χαρᾶς. Κι έσύ νά χაίρεσαι αυτό πού σου έδωσε ή Έκκλησία καί νά γίνεσαι καθημερινά Άπόστολος τής Αναστάσιμης χαρᾶς». Καί τελιώνοντας μέ παρακάλεσε νά τοῦ κάνω μιά χάρη. Περίμενα, βέβαια, νά άκούσω πῶς θά μπορούσα νά έξυπηρητήσω τό Γέροντα. Άλλ' ή χάρη μάλλον ήταν προτροπή: «Όσο κι αν σέ πικραίνουν τά πρόσωπα ποτέ μήν προδώσεις τό Θεσμό».

Τό έργο καί ή παρουσία τοῦ μακαριστοῦ Σάρδεων Μαξίμου, σέ τοῦτο τό σύντομο κόσμο, δέν προσέβλεπε στόν παραγκωνισμό τῶν άλλων καί στήν έξουθένωση τοῦ Ίεροῦ Θεσμοῦ τοῦ Θρόνου προκειμένου νά έπιτευχθεῖ ή δική του προβολή. Όλη του ή ζωή καί ή προσφορά ήταν έσχατολογική καί άπευθυνόταν στόν Ίδρυτή τής Έκκλησίας, τόν Νηπιάσαντα Ίησοῦ Χριστό. Τοιούτου διαμετρήματος άρχιερεύς ήταν ό Σάρδεων Μάξιμος, στόν όποῖο μέ άπόλυτο σεβασμό καί καρδιακή εύγνωμοσύνη ύποκλίνομαι, σήμερα, καί εύχομαι ό Θεός νά τόν άναπαύει μετά τῶν Αγίων καί τῶν Δικαίων.

Αίωνία σου ή μνήμη άξιομακάριστε καί αοίδιμε Γέροντα.